

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2009.

I. Wstęp

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2009 opracowany został zgodnie z treścią ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych musi być obszerny i uwzględniać wiele aspektów funkcjonowania społeczności lokalnej. W środowisku lokalnym alkohol jest kupowany (a czasem również wytwarzany) i spożywany. W najbliższym otoczeniu kształtują się przekonania i zachowania dzieci związane z alkoholem. Tu powstają i są podtrzymywane określone normy i zwyczaje związane z jego spożywaniem. W społeczności lokalnej najbardziej widoczne są także konsekwencje nadużywania alkoholu, a szkody spowodowane nadmiernym piciem obciążają budżet lokalny.

W związku z tym, treści gminnych programów często obejmują: profilaktykę, leczenie, reintegrację społeczną, wszechstronną pomoc rodzinom z problemem alkoholowym, edukację społeczną, działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przestrzegania prawa. W każdym z tych obszarów możliwe są różne, mniej lub bardziej skuteczne działania. Ich wybór zależy od wiedzy, doświadczenia, otwartości, umiejętności współpracy, operatywności, zainteresowań i gotowości do poszukiwania nowych, lepszych rozwiązań przedstawicieli samorządów lokalnych, a także od zasobów ludzkich i materialnych grupy.

II. Cele miejskiego programu:

1. Analiza problemów alkoholowych oraz zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu.
2. Ograniczanie dostępności alkoholu nieletnim i nietrzeźwym.
3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie – diagnoza występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz usprawnianie systemu jej przeciwdziałania.
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i wychowawczej dotyczącej wszystkich mieszkańców miasta Hajnówka.
5. Funkcjonowanie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

III. Program uwzględnia i realizuje powyższe cele i wyodrębnia 4 grupy zadań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i ochrony przed przemocą w rodzinie:

1. Profilaktyka pierwszego stopnia - zapobieganie problemom alkoholowym i przeciwdziałanie przemocy domowej adresowane do ogółu mieszkańców Hajnówki.
2. Profilaktyka drugiego stopnia - wczesne rozpoznawanie czynników ryzyka wystąpienia problemów alkoholowych i przemocy domowej oraz oddziaływanie psychoedukacyjne i interwencja kryzysowa dla osób z grupy ryzyka.
3. Terapia uzależnienia od alkoholu, terapia współuzależnienia, pomoc psychologiczna dzieciom z rodzin, w których występuje problem alkoholowy, terapia Dorosłych Dzieci Alkoholików, pomoc ofiarom przemocy domowej.
4. Profilaktyka trzeciego stopnia – (rehabilitacja) ograniczanie skutków używania alkoholu, pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom.

IV. Zadania miejskiego programu:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

1) Prowadzenie miejskiego punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin przez specjalistę psychoterapeutę w dniach i czasie umożliwiającym dostęp mieszkańcom do swojej oferty.

a) motywowanie do podjęcia psychoterapii, w placówkach lecznictwa odwykowego, kierowanie do leczenia specjalistycznego,

b) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia,

c) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,

d) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,

e) kierowanie osoby na badanie przez biegłych w celu wydania opinii o przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Pokrycie kosztów sporządzania opinii przez biegłych, osób wnioskowanych do leczenia odwykowego,

f) posiadanie dobrej orientacji na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb z terenu miasta i innych instytucji, które mogą się zaangażować w profesjonalną i systemową pomoc dla klientów punktu.

2) Udział w psychoterapii grupowej i indywidualnej jako podstawowej metodzie leczenia.

3) Udział w zajęciach informacyjno – edukacyjnych w formie wykładów, filmów, prelekcji, treningów, rozmów motywacyjnych i warsztatów dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

4) Zwiększenie dostępności terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia poprzez finansowanie dojazdów do Ośrodków Terapii Uzależnień: podniesienie efektywności usług świadczonych na rzecz mieszkańców Hajnówki, dofinansowywanie osób starających się o tytuł specjalisty psychoterapii uzależnień lub certyfikat instruktora terapii uzależnień, przyszłych pracowników w Poradni Leczenia Uzależnień w Hajnówce.

5) Szkolenia podnoszące kwalifikacje dla pracowników punktu konsultacyjnego, pracowników lecznictwa odwykowego, pedagogów szkolnych, kuratorów, policjantów i pracowników świetlicy socjoterapeutycznej.

6) Uczestnictwo w ruchach samopomocowych, przede wszystkim w mityngach Anonimowych Alkoholików (AA), oraz zajęciach organizowanych przez stowarzyszenia abstynenckie.

7) Wspieranie na terenie miasta placówek lecznictwa odwykowego, w celu prowadzenia efektywnych programów psychoterapii uzależnienia i współuzależnienia.

8) Wspieranie i organizowanie imprez profilaktycznych.

2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1) Pomoc dla dorosłych członków rodziny z problemem alkoholowym.

a) motywowanie osób współuzależnionych do korzystania z pomocy w placówkach terapii uzależnień,

b) przekierowanie uwagi i aktywności życiowej osób współuzależnionych z picia partnera na zaspokojenie własnych potrzeb i potrzeb dzieci,

c) udział w programach psychoterapii dla osób współuzależnionych,

d) wspieranie grup samopomocowych AI – Anon.

2) Pomoc dla Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA), edukacja, poradnictwo, interwencja kryzysowa, pomoc psychologiczna w rozwoju osobistym, motywowanie do podjęcia terapii (pomoc o charakterze krótkotrwałym).

3) Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym – jako jedno z priorytetowych zadań Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4) Stworzenie lokalnego zespołu interdyscyplinarnego, służącego pomocy dziecku i rodzinie, opartego na zintegrowanych działaniach różnych instytucji. (szkoły, poradnia psychologiczno – pedagogiczna, ośrodek pomocy społecznej, poradnia uzależnień, sąd rodzinny, policja, punkty konsultacyjne, świetlica socjoterapeutyczna, komisje rozwiązywania problemów alkoholowych).

- 5) Wspieranie bieżącej działalności świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
- 6) Wspieranie zajęć pozalekcyjnych i programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin patologicznych i dysfunkcyjnych, a w szczególności dotkniętych problemem alkoholowym.
- 7) Organizacja różnych form wypoczynku letniego w oparciu o programy profilaktyczno-terapeutyczne dla dzieci z rodzin patologicznych i dysfunkcyjnych (kolonie, półkolonie – profilaktyka alternatywna).
- 8) Organizowanie i finansowanie kolonii z elementem socjoterapii dla wyselekcjonowanej grupy dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy, przemoc domowa, oraz brak podstawowych warunków do prawidłowego funkcjonowania.
- 9) Organizowanie lokalnych porad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym.
- 10) Rozpowszechnianie i dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych np.: ulotek, broszur, poradników, szczególnie w środowisku szkolnym, wśród rodzin z problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie.
- 11) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności dla dzieci i młodzieży.
- 12) Prowadzenie medialnej kampanii informacyjnej o możliwości otrzymania szeroko rozumianej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
- 13) Organizowanie zajęć dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych.

3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

- 1) Prowadzenie punktu konsultacyjnego d/s przeciwdziałania przemocy w rodzinie opartego na profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy domowej.
- 2) Utworzenie lokalnej koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
- 3) Współpraca z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – kuratorami, prokuratorami, sędziami.
- 4) Realizacja programów dla rodziców – doskonalenie umiejętności rodzicielskich przygotowujących rodziców do wychowania dzieci bez przemocy.
- 5) Prowadzenie działalności edukacyjnej służącej zmniejszeniu skali zjawiska przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym.
- 6) Prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej procedury „NIEBIESKA KARTA”.

4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży , w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych .

- 1) Wdrażanie i realizacja efektywnych programów dla dzieci i młodzieży („Drops”, „Noe”, „Korekta”, „Kiszone ogórki”, „II Elementarz”, „Zanim spróbujesz” i inne). Współpraca ze szkołami i innymi placówkami oświatowymi.
- 2) Angażowanie rodziców w działania profilaktyczne, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych (współpraca szkoła – dom).
- 3) Tworzenie lokalnych koalicji profilaktycznych prowadzących konsekwentne działania zmierzające do ograniczania zjawiska sprzedaży alkoholu osobom nieletnim (skuteczna kontrola punktów sprzedaży).
- 4) Wdrażanie programów profilaktyczno – interwencyjnych dla młodzieży upijającej się.
- 5) Organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla młodzieży promujących zdrowy tryb życia, mających na celu wzrost świadomości społecznej i wiedzy o zagrożeniach. (wykorzystanie materiałów „Zachowaj Trzeźwy Umysł”).
- 6) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

- 7) Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych, rekreacyjnych, artystycznych i innych jako element oddziaływań profilaktycznych – profilaktyka alternatywna.
- 8) Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej, działalność informacyjna oraz współpraca z lokalnymi mediami.
- 9) Prenumerata i zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji: „Terapia Uzależnienia i Współuzależnienia”, „Świat Problemów”, „Niebieska Linia”, „Problemy alkoholizmu” oraz zakup materiałów informacyjno – edukacyjnych w celu udostępnienia w Bibliotece Pedagogicznej oraz dla szkół realizujących programy i kampanie w zakresie profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych.
- 10) Działalność na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i bezpieczeństwa w miejscach publicznych przy współpracy z Policją.
- 11) Inicjowanie działań na rzecz systematycznego podejmowania interwencji przez funkcjonariuszy policji oraz straży granicznej w sytuacjach sprzedaży alkoholu bez akcyzy.
- 12) Działanie na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa na obiektach sportowych. Działania mają być nakierowane na nie wpuszczanie na teren obiektów sportowych nietrzeźwych kibiców, oraz osób wnoszących napoje alkoholowe.

5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- 1) Prowadzenie lokalnych i regionalnych kampanii we współpracy z decydentami i radnymi w ramach wzmocnienia zewnętrznego wizerunku gminy, jako aktywnej w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomani i przemocy w rodzinie.
- 2) Powierzenie wykonania zadań dla organizacji pozarządowej w statucie, której znajdują się zapisy określające jej zaangażowanie w rozwiązywanie problemów alkoholowych w zakresie:
  - a) wspierania grup samopomocowych oraz sympatyków ruchu trzeźwościowego włącznie z promowaniem postaw abstynenckich,
  - b) działań podejmowanych przez stowarzyszenia i organizacje abstynenckie, na rzecz profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi – promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia dla uzależnionego i jego rodziny,
  - c) wspieranie w utrzymaniu pomieszczeń, w których spotykają się grupy samopomocowe AA, Al- Anon.
  - d) wspieranie osób uzależnionych oraz dzieci w rodzinach z problemem alkoholowym,
  - e) zwiększenie dostępności do profesjonalnej terapii uzależnień, pomocy psychologicznej i innych świadczeń zdrowotnych dla osób uzależnionych i ich rodzin,
  - f) prowadzenie szkoleń oraz zajęć edukacyjno – informacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, przeciwdziałania uzależnieniom.
- 3) Kontynuacja zatrudnienia gospodarza Klubu Abstynenta.
- 4) Budowanie systemu współpracy poprzez tworzenie grup zadaniowych składających się z przedstawicieli Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagogów i wychowawców szkolnych, pracowników ochrony zdrowia, pomocy społecznej, policji, sądownictwa i organizacji pozarządowych w celu przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym.
- 5) Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz kształtowania pozytywnych wartości społecznych, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
- 6) Współorganizacja i finansowanie szkoleń dla instytucji i innych podmiotów, które w zakresie swoich zadań realizują politykę przeciwdziałania patologiom społecznym (podnoszenie kwalifikacji osób prowadzących programy terapeutyczne i realizujących pracę socjoterapeutyczną przeciwdziałającą wykluczeniu społecznemu).

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem zakazu reklamy, zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- 1) Współpraca z Urzędem Celnym oraz innymi instytucjami kontrolnymi w zakresie kontroli punktów sprzedaży z uwzględnieniem prawidłowości składanych oświadczeń o wysokości sprzedaży napojów alkoholowych.
- 2) Współpraca Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Komendą Powiatową Policji w Hajnówce.
- 3) Podejmowanie działań interwencyjnych i kontrolnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

7. Instytucje współpracujące, min:

- 1) Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 2) Policja.
- 4) Sądy.
- 5) Kuratorium Oświaty w Białymstoku, szkoły i placówki opiekuńczo-wychowawcze.
- 6) Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 7) Powiatowe centra pomocy rodzinie.
- 8) Placówki leczenia odwykowego.
- 9) Ośrodki pomocy społecznej.
- 10) Organizacje pozarządowe.
- 11) Kluby abstynentów.
- 12) Kluby sportowe.